

ÖĞRETMEN VE AİLELERE GÖRE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİNİN ÖNEMİ

Safiye OK

İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye
safieok_38@hotmail.com

ÖZ

Ülkemizde yıllarca okul öncesi eğitim kurumları çalışan anne ve babaların çocuklarını bırakabileceği bir yer olarak algılanmıştır. Ancak hızla değişen dünyada yaşamın ilk yıllarının daha sonraki yılları üzerindeki etkisinin anlaşılması ve çocuk eğitimi ve gelişimi ile ilgili araştırmaların artmasıyla birlikte okul öncesi eğitim kurumları çocukların bırakılıp oyalanabileceği bir yer olarak algılanmaktan çıkmış ve okul öncesi eğitim önem kazanmaya başlamıştır[8]. Bu süreçte verilen eğitimde öğretmenin yanı sıra ebeveynlere de büyük iş düşmektedir. Öğretmenlerin ve anne babaların okul aile işbirliği hakkındaki görüşlerini ele alan bu nitel çalışmada, 18 veli ve 9 anasınıflı öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş, bulgular betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Okul-aile işbirliği sürecindeki eksiklikler, geliştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda, öğretmen ve veli görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda anne babaların büyük çoğunluğu, veli toplantılarının yılda 2 kez yapıldığını ve bu toplantılarda; okulun, gelir – giderleri ve masraflarının konuşulduğunu söylemiştir. Anne babaların büyük çoğunluğunun okuldan, öğretmenden beklentileri; kaliteli eğitim, kural ve düzendir. Genel olarak anne babaların ve öğretmenlerin telefonla iletişim kurdukları, yazışmalar kullandıkları, bu yazışmaların daha çok günlük bilgilendirme notları olduğu, ev ziyaretlerinin gerçekleşmediği ancak acil durumlarda veliyle yüz yüze görüşmeler yapıldığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, anne babaların ve öğretmenlerin ortak noktalarda buluşabileceği etkinliklerin düzenlenmesi, velilerin isteklerini ve eğitim seviyesini kapsayacak etkinliklere yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: *okul öncesi, okul–aile işbirliği, öğretmen, anne baba, fenomenolojik desen*

TEACHERS` AND PARENTS` PERCEPTIONS ON THE IMPORTANCE OF PARENT-SCHOOL COLLABORATION IN PRE-SCHOOL EDUCATION

ABSTRACT

Pre-school institutions have been considered as a place that parents can leave their children while they are at work for years. However, understanding the importance of early ages on people`s later lives and the increased number of studies on the positive effects of child education and development in the recent years have changed this notion completely. Now, pre-school institutions are not considered as places to leave kids but very crucial for one`s education. In pre-school training, both teachers and parents play very important roles. In this qualitative study which was purported to get teachers` and parents` perceptions on the parent-school collaboration, structured interviews were conducted with 18 parents and 9 kindergarten teachers. Findings were descriptively analyzed and the following results were reported: The results of the study has shown that there are differences between teachers` and parents` views about (1) the existing deficiencies and (2) possible suggestions for improvements in regard to parent-school collaboration. The results also showed that parents` meetings happen twice in a fiscal year and mostly the school expenses are discussed in these meetings. The expectations of parents from teachers were found as quality in education and discipline. The findings of the study represented that parents and teachers communicate each other by using phones or letters. These letters generally consists of daily informing letters for parents. Home visits do not happen unless it is necessary to talk to parents in person. Based on the findings, activities which suits parents` educational levels and expretations need to be organized so that parents and teachers come together.

Keywords: *pre-schooling, parent-school collaboration, teacher, mom, dad, phenomenological pattern.*

1.GİRİŞ

Çocuğun okulla tanışmasının ilk basamağı, okul öncesi eğitim oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim; doğumdan ilköğretime kadar olan çocukluk yıllarını içine kapsayan, 0-6 yaş çocuklarının gelişimsel özelliklerine uygun, uyarıcı çevre olanaklarını sunan, çocukların gelişimlerini ahlaki ve kültürel değerler doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren eğitim sürecidir. Okul öncesi eğitim kurumlarının amacı, çocuğa bilgi aktarmak yerine, çocuğun yeteneklerinin fark edilip gelişmesine yardımcı olmaktır. Okul öncesi eğitim kurumlarında okuma yazma öğretilmez, çocuğun gelişimi desteklenerek sağlıklı bireyler yetişmesi sağlanır. Okul öncesi eğitim kurumları çocuğu hayata hazırlar. Fakat hayata

hazırlarken bunu tek başına yapamaz. Aynı zamanda aileyle de işbirliği içerisinde eğitim sürecini sürdürür.

Okullar, çocuğun gelişim gereksinimlerini tek başına karşılamada yeterli değildir. Aile katılımı ve desteği esastır ve aile katılımı okulda etkilenmektedir. Aileler aktif olarak katıldıklarında okul atmosferi daha olumlu etkilenmektedir. Çalışmalar aile katılımının okuldaki çalışmaları olumlu yönde etkilediğini göstermektedir[9]. Çocuğun yaşamının ilk yıllarında en etkili kişiler, ailesidir. Okul öncesi eğitim döneminde çocuk, başkalarını taklit etme eğilimindedir. Çocuk bu taklit etme eğilimine, en sık gördüğü ailesini taklit ederek başlar. Aile, özellikle okul öncesi dönemde çocuğun yaşamında çok önemli bir görev üstlenir.

Ailenin çocuğu eğitimi, çocuğun geleceğinin şekillenmesindeki en önemli etkenlerden biridir. Eğitim-öğretimde hedefler belirlenirken çocuğu tek başına düşünmek ve buna göre ayarlamak mümkün değildir. Çocuk ve aile bir bütündür[7]. Küçük yaşlarda çocuk dışarıdan gelen etkilere çok açıktır. Etkilere açık olunan çocuk yaşlarda, olumsuz etkileri en aza indirmek için aile çocuğa rehber olmalıdır. Ancak, ailenin çocuğun eğitim sürecine katılımında, okul ve ailede verilen eğitim birbirinden kopuk olmamalıdır. Okul ve aile birbirinden ayrı bir yaklaşım sergilerse çocuğun gelişiminde olumsuzluklar ortaya çıkabilir.

Okul öncesi dönemde ailenin rolü, öğretmenin rolü kadar önemlidir. Ailenin çocuklarını okul öncesi eğitimde gördüklerini bilmemesi durumunda, evde çocuklarını destekleyici etkinliklerde bulunmaları zorlaşmaktadır. Aile katılımı çalışmaları eğitime aileyi de katarak çocukların bilişsel, dil, psikomotor, duygusal-sosyal gelişimlerinde aileyle birlikte hareket etmeyi amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim dönemi içerisinde ailenin okulla işbirliği içerisinde olması, çocukların okula kolay alışmasını, ailedeki ve okuldaki eğitimin daha kalıcı olmasını, öğretmenin ve ailenin çocuğa sergileyeceği tutumlarda tutarlı olunmasını, eğitimde evin devamı olan okul ortamında olumlu öğrenme fırsatının yaratılmasını ve çocukların her yönden gelişimine katkıda bulunabilmesi açısından önemlidir.

Çocuk, ailesinden görerek bazı deneyimleri kazanır. Gideceği okul öncesi eğitim kurumunda öğrenmiş olduğu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatı olur. Okul öncesi eğitimde ailenin eğitimde yer alması, eğitimin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu sayede eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu tanıması, çocuğunun okulda neler yaptığından haberdar olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak eğitimde yer verilmelidir.

Okul-aile işbirliğiyle, öğretmenler ailede yapılanlar hakkında bilgi sahibi olabilmekte, anne babalar ise okulda yapılanlar hakkında bilgi sahibi olarak,

birbirlerini yakından tanıma imkanı sağlamaktadırlar. Okul ve ebeveynler çocukta olumlu davranışlara ulaşmak için birlikte hareket etmeli, okul aile işbirliğinin gerekliliğine inanmalıdır. Okul aile işbirliğinde okul, aile ve çocuk saç ayağı gibidir. Ayaklardan birinin olmayışı, diğerlerinin de görevlerini tam olarak yapamamasına neden olur.

Çelenk'e göre [3]; ailenin çocuk üzerindeki etki alanı çok geniştir. Aileler okul çağına kadar çocuklar için hem tüm gereksinimlerinin karşılanma kaynağı hem de en yakınlarında olan ilk öğretmenleridir. İnsan kişiliğinin büyük çoğunluğunun temelleri okul öncesi dönemde atıldığı göz önüne alınırsa, çocuğun kimliğin oluşmasında ailenin ve okul öncesi eğitimin önemi ortaya çıkmış olur. Bireyin aile içerisindeki yeri, ailesinden gördüğü değer ve oluşturduğu kişilik; bireyin ileriki yaşamında geliştireceği kişiliğin ve değerlerin belirleyicisi olmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre, ebeveynler ve öğretmenler arasında kurulacak sağlıklı iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okulda yapılan etkinliklerden haberdar olmalarını sağlayacak bilgi mektupları, okul düzeni ve kuralları, aileye yardımcı olabilecek bilgilerden hazırlanmış broşürler, kurulacak bu iletişimi kolaylaştıran araçlardır. Bunun yanında değişen teknolojiyle birlikte öğretmenler ve ailelerde kendini yenilemekte, güncel iletişim araçlarını aktif kullanmaktadır. En yaygın kullanılan iletişim yolu, haber mektuplarıdır. Öğrencilerle ilgili yazılan kişisel gözlemler, öğretmen ve aile telefonlaşmaları, veli toplantıları, çocuklarla ilgili özel görüşmelerin yapılacağı veli görüşme saatleri, çocuğun ailesinin ve evdeki atmosferinin yakından tanınacağı ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içindeki durumunu görme fırsatı elde edecekleri aile katılım etkinlikleri, okul öncesi eğitimde yaygın olarak kullanılan aile katılım etkinlikleridir.

Okuldaki eğitimin yararlı olabilmesi için öncelikle aileleri eğitime katarak ve aileyle iletişim içinde olarak eğitim kalitesi en üst seviyeye çıkarılır. Bu süreç her ailede de farklı sürebilir. Okul ve ailelerin çocuk yetiştirme konusundaki zorluklarını en aza indirebilmek için her iki tarafında bilgi alışverişinde bulunması gerekmektedir. Bu alışveriş okul-aile işbirliği içerisinde gerçekleşir. Öğretmenler, aile katılımı çalışmalarlarıyla, çocuğun eğitimini desteklemekte, aynı zamanda ebeveynlerini de yakından tanıma şansı elde etmekte ve bu yolla çocuğun eğitiminde ortaya aksaklıkları tespit ederek aileyi daha rahat cesaretlendirebilmektedir. Bu durum ise çocukların ve dolaylı yoldan okulların başarı seviyesini yükseltmektedir.

Her anne baba başarılı çocuklar yetiştirmek ister. Bununla birlikte “başarı”dan anladığı çok farklıdır [4]. Her anne babanın başarıyı algılayış tarzındaki farklılıklar gibi velilerin, okul öncesi eğitimi algılamalarında birtakım farklılıklar

olabilir. Bu farklılıklarda, çevresel etmenlerde söz konusudur. Örneğin, kentsel ve kırsal kesimdeki ailelerin eğitime yaklaşımları değişiklik gösterebilmektedir. Öğretmenler çocuklara saygı duydukları gibi ailelerin görüşlerine ve kültürel farklılıklara da saygı duyarsa bu farklılıklar kabul edildikçe ailedeki farklılıkları da anlamak kolaylaşabilmektedir. Okul aile ilişkileri çocuğun okula ısınmasını sağlar. Dolayısıyla okul öncesi eğitim bitiren çocuklar uyum dönemini geride bırakarak ilköğretime başlamış olurlar[10].

Çocuklar yaşantılarında, ilk deneyimlerini ailede, daha sonra okul hayatıyla birlikte okulda öğrenirler. Çocuklarda olumlu yönde bir gelişme ve değişme ortaya çıkarabilmek için okul-aile iş birliği şarttır. Bu araştırma ile “Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul - aile iş birliği konusundaki görüşleri nelerdir?” konusu araştırılmıştır.

Özetlemek gerekirse okul aile iş birliği, çocukla birlikte hem aileyi ve öğretmeni olumlu yönde etkilemektedir. Okul aile işbirliğinde etkin görev alan ailelerin çocukları, aileleri okul aile işbirliğine katılmayan ailelerin çocuklarına göre daha başarılı olmaktadır. Okul aile işbirliği çocuklara yarar sağladığı kadar, ailedeki diğer bireylere de yarar sağlamaktadır. İşbirliğine giren annelerde hem çocuklarına iletişim şekilleri farklılaşmakta hem de kendilerine olan güvenleri artmaktadır. Bu işbirliğine yönelen öğretmenler ise, çocukların ailelerinden daha fazla destek görebilmektedirler.

Coleman ve diğerlerinin eğitim sürecinde ailenin yer almasının önemi ve etkilerine ilişkin yaptığı araştırmada, aile yapıları farklı olan çocukların başarı düzeylerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmacılara göre, en az okul kadar aile faktöründe önemlidir. Yapılan bu çalışmadan sonra, eğitim sürecinde ailenin yer almasının önemi ve etkilerine ilişkin araştırmalar artarak devam etmiştir.

Okul ve ailenin ilişkileri, ailenin okuldaki etkinliklere katılımı, özellikle 1980’li yıllardan sonra bu konuyla ilgili yapılan araştırmalarla önem kazanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan çıkan temel sonuç, ailelerin okula katılımının artması her yönden olumlu etkileri ortaya çıkarmaktadır. Türkiye’de okul-aile işbirliği kapsamında yapılan çalışmalardan çıkarılan temel sonuç ise, eğitim konusunda ailelerle okul arasında sağlıklı işbirliğinin yapılamadığıdır.

Yaylacı’nın “İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı” çalışmasında ailelerin okulda temizlik, onarım, çevre düzenlemesi gibi etkinliklere katılmalarına ilişkin olarak öğretmenler ailelerin bu etkinliklere nadiren katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca okulda öğretmen ve ailelerin tanışması için toplantılar düzenlenmesine ilişkin olarak aileler zaman zaman düzenlendiğini, yönetici ve öğretmenler ise nadiren düzenlendiğini belirtmişlerdir. Bu toplantılara ailelerin

katılımı konusunda ise aileler zaman zaman katıldıklarını belirtirken, yöneticiler ailelerin hiç katılmadıklarını belirlemiştir. Aileler çocukların evde ders çalışması için gerekli ortamı hazırladıklarını belirtirken öğretmenlerin nadiren yanıtını verdiklerini belirtmektedir[11].

Son 30 yıl içinde yapılan araştırmaların sonuçları, aile katılım programlarının çocukların okul başarısı üzerindeki önemli etkisini kanıtlamaktadır. Aileleri eğitim sürecine katılmış olan çocukların diğerlerine göre, daha yüksek notlar aldıkları, okula daha düzenli devam ettikleri, ödevlerini daha muntazam yaptıkları, sınıf içinde davranışlarının daha olumlu olduğu ve daha sonraki eğitim yaşantılarında da daha başarılı oldukları saptanmıştır[7].

Çelenk, öğrencinin okul başarısı üzerinde okul aile işbirliğinin etkisinin incelendiği araştırmada, eğitim açısından çocuğuna destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğunu, okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayarak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır[3].

Yazıcı, Yüksel ve Güzeller'in yaptığı anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarıyla ilgili düşüncelerini ve beklentilerini inceleyen bu çalışmaya göre, anne babalar kurumda yapılan aile katılım çalışmalarında istekli olarak yer almaktadır. Yapılan aile katılım çalışmalarından bireysel görüşmeleri daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Anne babaların büyük çoğunluğunun haberleşme mektuplarıyla bilgilendirilmek istedikleri, sınıf içinde yapılan çalışmalara katılmak istedikleri ve ev ziyaretlerinin yapılmasını istedikleri ortaya çıkmıştır[12].

Kotaman'ın yaptığı araştırmaya göre, aileler çocukların eğitimlerinde yer aldıklarında, çocukların okul hayatı boyunca daha başarılı olduklarını, çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirdiklerini, eğitim kademelerine geçişte istekli olduklarını ve yüksek öğrenim şanslarının daha fazla olduğunu belirtmektedir. Anne ve babalar okulla işbirliği içerisinde olup etkinliklere katıldığında, çocukların okula devam etmesinde olumsuz sonuçların olmadığı, uyum problemlerinin yaşanmadığı ortaya çıkmıştır[6].

Anne babaların ve öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarıyla ilgili görüşlerinin incelendiği araştırmalarda; anne baba ve öğretmenler okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılım çalışmalarının önemli olduğu konusunda birleşmişlerdir. Öğretmenler, aile katılımı çalışmaları içerisinde en çok anne babaların sınıfta etkinliklere katılması şeklinde

uygulamalar yaptıklarını söylemişlerdir. Anne babalar ise, aile katılım çalışmalarında farklı çalışmalara yer verilmesini istemişlerdir[2].

Tüm bu bilgiler doğrultusundan hareketle araştırmanın problem cümlesi şöyledir:

“Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul - aile iş birliği konusundaki görüşleri nelerdir?”

1.1.Alt Amaçları

- 1.Anne babaların, okulda yapılan okul aile işbirliği etkinlikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 2.Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği katılımını engelleyen etmenlerle ilgili düşünceleri nelerdir?
- 3.Anne babaların, okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmenler hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 4.Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile iş birliği çalışmalarına yönelik tutumları nelerdir?
- 5.Okul aile iş birliğinin anne babalara ve öğretmenlere olan katkıları nelerdir?

2.YÖNTEM

Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul aile iş birliği hakkındaki görüşlerin incelenmesini amaçlayan bu araştırma, nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma gözlem, görüşme, döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür. Bu araştırmada, anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığından, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemi olarak görüşme yöntemi, teknik olarak da betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Şile ilçesinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 2 bağımsız anaokulu ve 2 ilköğretim okulu olmak üzere toplam 4 okuldan; 18 veli ve 9 anasınıfı öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada, fenomenolojik desen ve maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme, çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik arz eden durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu

bulmaktadır[13].

Araştırmada farklı görüşlere ulaşmak için, çeşitli okullarda çalışan 9 okul öncesi öğretmenine ulaşılmıştır. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik konumunun araştırma konusunda önemli bir değişken olduğu dikkate alınarak, araştırma için seçilen okullar farklı sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bölgelerden seçilmiştir. Okulların 2' i alt, 2' i orta sosyo-ekonomik düzeydeki bölgelerde yer almaktadır. Görüşme soruları, çalışma grubuna seçilen okullardaki bütün öğretmenlere uygulanmıştır.

2.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada okul öncesi öğretmenleri ve anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarında okul-aile işbirliğinin önemine ilişkin görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılan görüşme formunun kapsam geçerliliği için görüşme formunun alan uzmanlarınca incelenmesi sağlanarak, her okuldan çalışma grubunda yer alan 1 veli ve 1 öğretmen ile ön görüşme yapılmıştır. Böylece ön görüşme sırasında öğretmenler ve anne babaların görüşme formundaki soruları anlayıp anlamadıkları kontrol edilerek görüşme sorularının kimi ifadelerinde düzeltmeler yapılmıştır.

2.2. Veri Analizi

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümlene yaklaşımlarından betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen nitel verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilerek veriler frekanslarla birlikte çizelgeler biçiminde sunulmuştur. Bulguların sunumunda öğretmenlerin ve anne babaların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırmadaki bulgularının geçerliğini artırmak amacıyla, bulgular yorumlanırken katılımcıların çarpıcı ifadelerinden oluşan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular, araştırmada elde edilen temel kategoriler dikkate alınarak sırasıyla sunulmuştur. Araştırmada anne babalara ve öğretmenlere ait “kişisel bilgiler (demografik değişkenler) ve okul- aile işbirliği ile ilgili genel görüşler, okul- aile işbirliğine yönelik çalışmalar, okul- aile işbirliğine ilişkin görüşlerine ” ilişkin bulgular incelenmiş ve çizelgelendirilmiştir.

3.1. Anne Babaların Ve Öğretmenlerin Demografik Özellikleriyle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılanların % 50'sini anneler ve % 50'sini babalar oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 100'ünü bayan öğretmenler oluşturmaktadır.

Annelerin 3'ü ilkokul mezunu, 2'i lise mezunu, 4'ü lisans mezunu oldukları, babaların ise; 1' i ilkokul mezunu, 5' i lise mezunu, 3'ü lisans mezunu oldukları, öğretmenlerin; 5 ' i lisans mezunu, 4 'ü ön lisans mezunu oldukları görülmektedir. Annelerin 3'ü devlet memuru, 1' i özel sektör çalışanı, 1' i kendi işine sahip, 4'ü işsiz(ev hanımı)dir. Babaların ise; 4'ü devlet memuru, 4 ' ü serbest, 1 ' i kendi işini yapmaktadır. Annelerin; 5' i 1, 3'ü 2, 1' i 4 çocuğa sahiptir. Babaların ise ; 4'ü 1, 4 ' ü 2, 1 ' i 3 çocuğa sahiptir. Annelerden 3, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır. Babalardan 4, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır. Öğretmenlerin ise; 5 ' inin çocuğu bulunmamakta, 1 ' inin 1, 2 ' isinin 2, 1 ' inin 3 çocuğu bulunmaktadır. Öğretmenlerden 4, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır. öğretmenlerin 6'ı evli, 3'ününbekar oldukları görülmektedir. Anne ve babaların hepsinin evli olduğu, boşanmış anne baba ve öğretmenlerin olmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin 4'ü 0-5 yıl, 3'ü 6-10 yıl,1'i 11-15 yıl, 1 ' i 21-25 yıl arasındadır. Öğretmenlerin meslek yıllarına göre aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığında ve öğretmenlerin yaptıkları aile katılım çalışmalarının çeşitliliğinde farklılıklar görülmektedir. Meslek yılı fazla olan öğretmenlerin aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığı artmakta, meslek yılı az olan öğretmenlerin ise aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığı azalmaktadır. Meslek yılı fazla olan öğretmenlerin ev ziyareti, veliyi sınıftaki etkinliklere dahil etme gibi aile katılım çalışmalarına sık sık yer verdikleri, meslek yılı az olan öğretmenlerin ise ev ziyaretlerini çocuklara hakim olmakta zorluk çektikleri için tercih etmedikleri, velilerin sınıfta olmasından tedirgin oldukları ve otorite kurmakta zorlandıkları vb. nedenlerden dolayı aile katılım etkinliklerine sık sık yer vermedikleri görülmektedir. Meslek yılı az olan öğretmenlerin daha çok bülten panoları, haber mektupları, broşür vb. etkinliklere yer verdiği ortaya çıkmıştır.

3.2. Anne-Babaların Ve Öğretmenlerin “ Okul - Aile İşbirliği “ Hakkındaki Görüşleriyle İlgili Bulgular

Çizelge 1: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimde Zorunlu Eğitime Bakış Açılarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri

Okul öncesi eğitimde zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?	Öğretmen	Anne	Baba
	f	f	f
Olmalı	9	8	7
Olmamalı	0	1	2
Toplam	9	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi anne babaların büyük çoğunluğu okul öncesi

eğitimin zorunlu eğitim olmasını istemektedir. Fakat devlet tarafından yapılan bir zorunluluktan dolayı değil, çocuğa olan yararları göz önünde tutularak çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına göndermesi gerektiğini söylemektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bütün çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmaları gerektiğini söylemektedir. Şuan uygulamada olan okul öncesi eğitimde herhangi bir zorunluluk olmadığından, okul öncesi eğitimden yararlanan çocuk sayısının az olmasından dolayı okul öncesi eğitimin zorunlu eğitime dahil edilmesini istemektedirler.

Anne babaların büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitim kurumlarının çocuğun sosyalleşmesine, iyi vakit geçirmesine, el becerileri ve beslenme, tuvalet vb. alışkanlıkların kazanılmasında yararlı olacağını düşündüğü için çocuğunu okul öncesi kurumlara göndermektedir. Anne babaların bir kısmı ise, disiplin, düzen ve kuralları öğrenmesinde çocuğa okulun daha etkili olduğunu düşündüğü için çocuğunu okul öncesi kurumlara göndermektedir. Çalışan annelerin bakıcılara güvenmemesi, okulu bakıcıya oranla daha güvenilir bulması da çocuğu okula gönderme nedenleri arasındadır.

Anne babaların büyük çoğunluğu okuldan, çocuğun yaşına ve gelişim seviyesine göre eğitim verilmesini, çocuğa zengin uyarıcı çevrede sunulmasını, öğretmenlerin aileye ihtiyaç duydukları konularda rehberlik etmelerini beklemektedirler. Anne babaların bir kısmı ise, ilkokulda öğrenmesi gereken harfleri okul öncesi öğretmenlerinin öğretmemesini istemekteyken, bir kısmı da harflerin öğretilmesini ve basit matematik işlemlerinin yapılmasını istemektedir. Annelerden bir kısmı ise, öğretmenlerden çocukların yeteneklerini keşfedip kurslar, atölye çalışmaları gibi eğitimlerle çocukların desteklenmesini istemektedir. Öğretmenlerin ise büyük çoğunluğunun, anne babaları işbirliği için çağırmak zorunda olmadan onların taleple gelmelerini, olaylara sadece kendi açılarından değil öğretmen açısından da bakarak işbirliği içerine girmelerini istemeleri gibi beklentilerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Annelerin ve babaların “Okuldan, öğretmenden beklentileriniz nelerdir?” konusunda;

“Okuldan beklentim, eğitimin sadece eğitim olarak verilmesini istiyorum. Eğitimin çarpıtılmasını istemiyorum. Herkesin algı yaşı olduğuna inanıyorum. Her şeyin çocuğun o yaşına uygun olması gerektiğini düşünüyorum(A1,32).

Dramatik dersler verilebilir. Bahçe düzenlenebilir. Seramik kursu olabilir. Tiyatro salonu olabilir. Küçük müzik aletleri olabilirdi. Yetenekleri keşfedilip ona uygun ayrı bir eğitim verilebilirdi(A5,40).

Beklentim sınıf öğretmeninin işine karışmadan işini yapması. Mesela

harflere girmesini istemiyorum. Rakam1'den 10'a veya 20'e kadar verilebilir. Ezberleterek değil. Hani bu 1, bu 2 diyerek değil. Bu şekil yapılarak olursa iyi olur. Beklentim bunlar (B1, 35) “şeklinde fikirlerini ifade etmiştir.

3.3.Okul - Aile İşbirliğine Yönelik Çalışmaları İle İlgili Bulgular

Çizelge 2:Araştırmaya Katılan Anne Babaların ve Öğretmenlerin Okul–Aile İşbirliği Çalışmaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Frekans Değerleri T

Okulda, okul–aile işbirliği çalışmaları yapılıyor mu?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	F	f
Evet	8	5	8
Hayır	1	3	1
Bilgim yok	0	1	0
Toplam	9	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi anne babalar ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda okul aile işbirliğiyle ilgili veli toplantılarının düzenlendiği, bireysel görüşmeler yaptıkları, aile katılım günleriyle anne babaları sınıfa davet ettikleri, giriş ve çıkış zamanlarında görüşmeler yaptıkları, yazışmalar kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bazı okulların çok sık olmamakla birlikte, uzman kişiler çağırılarak veliler bilgilendirilmeye çalışıldığı ortaya çıkmıştır.

Okul-aile işbirliği çalışmalarının sıklığıyla ilgili anne babalar ve öğretmenler arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Annelerin büyük çoğunluğu okul-aile işbirliği etkinliklerinin ayda, babaların büyük çoğunluğu ise 3 ayda, öğretmenlerin büyük çoğunluğu ise, haftada bir yapıldığını söylemiştir. Okul-aile işbirliği çalışmalarına en çok annelerin katıldığı tespit edilmiştir. Babaların iş şartlarından ve evde genelde annelerin çocukla ilgilendiğinden dolayı okul aile işbirliği çalışmalarına katılmayı tercih etmedikleri ortaya çıkmıştır.

Çizelge 3: Anne ve babaların Veli Toplantılarına Çağırılıp Çağırılmamasına İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Okul aile işbirliği çalışmaları konusundaki veli toplantılarına çağırılıyor musunuz?	Anne	Baba
	f	f
Hayır	0	0
Evet	9	9
Toplam	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi, anne babaların; hepsinin veli toplantılarına çağırıldığı görülmektedir. Babalardan bir kısmının, veli toplantılarına çocukla

çoğunlukla annelerin ilgilendiğinden ve genelde okul öncesi öğretmenlerinin bayan olduğundan dolayı, annelerin çağırılmasını talep ederken, annelerin veli toplantılarına çağrılmayla ilgili bir isteklerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anne babaların büyük çoğunluğu veli toplantılarında para, malzeme eksikliği vb. gibi maddi konuların konuşulduğunu söylemektedir. Toplantılarda maddi konulardan bahsetmek yerine çocukların gelişimleriyle ilgili konulardan bahsedilmesini istemektedirler. Anne babaların bir kısmı, toplantılarda çocuklarla ilgili bireysel özelliklerin diğer velilerin önünde paylaşılmasından rahatsız olmaktadır. Bunun yerine geneli ilgilendiren konuların veli toplantılarında konuşulmasını, özel bilgilerin bireysel görüşmelerde konuşulmasını istemektedirler. Anne babaların çoğunluğunun veli toplantıları denilince aklına gelen ilk şeyin aidatların, malzeme eksikliklerinin ve personel sorununun konuşulduğu toplantılar olarak düşündüğü görülmüştür. Annelerden bir kısmı, veli toplantılarında ortak kararları almakta zorlanıldığını söylemektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre, veli toplantılarında çocukların sınıf içi ve evdeki durumları, okula geliş gidiş saatleri, aidatlar gibi konulardan bahsettikleri ortaya çıkmıştır. Anne babalar gibi öğretmenlerin bazılarının da toplantılarda çocuklarla ilgili bireysel özelliklerle ilgili diğer velilerin önünde sorular sorulmasından ve paylaşılmasından rahatsız oldukları ortaya çıkmıştır.

3.4. Anne Babaların “ Okul–Aile İşbirliğine “ İlişkin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çizelge 4: Araştırmaya Katılan Anne Babaların ve Öğretmenlerin Okul–aile İşbirliğiyle İlgili İletişim Şekillerine İlişkin Frekans Değerleri

Öğretmeniniz veya anne babalar sizinle nasıl iletişim kuruyor?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	F	F
Kağıtla	4	2	3
Telefonla	5	7	5
Bireysel görüşmeyle	0	0	1
Toplam	9	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi anne ve babaların ve öğretmenlerin, acil durum olduğu takdirde öğretmenle telefonla yada yüz yüze iletişime geçtikleri belirlenmiştir. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık küçük notlarla iletişime geçildiği görülmektedir. Genel olarak öğretmen ve aile arasındaki iletişim değerlendirilmesi yapıldığında, bazı velilerin öğretmenlerle iletişimi

yeterli bulurken bazı velilerin yetersiz bulduğu sonucuna varılmıştır.

Çizelge 5:Okul–Aile İşbirliğinin Anne Babalara Ve Öğretmenlere Katkısına İlişkin Frekans Değerleri

Okul-aile işbirliğinin anne baba ve öğretmen olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	F
Düşünüyorum	7	8	9
Düşünmüyorum	2	1	0
Toplam	9	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi katkı sağladığını düşünmeyenler; çocuğun gelişimi için değil, para toplamak için iletişim var, bu yüzden katkı sağlayamadıkları yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Katkı sağladığını düşünenler ise; çocuğun eğitiminde yer almak, çocuğun ve ailenin mutlu olması, farklı şeyler öğrenme, yapılan şeylerden haberdar olma gibi katkılar söyledikleri görülmektedir. Velilerin okul aile işbirliği etkinliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir çoğunluğunun okul aile işbirliği çalışmalarının kendilerine ve çocuklarına katkı sağladığı görüşüne varılmıştır.

Okul-aile işbirliği çalışmalarının anne babalara ve öğretmenlere katkıları konusunda;

“Tabi. Çocuğun durumunu öğreniyorsun. Çocukla iletişimin güçleniyor. Öğrendiklerini görünce hoşuna gidiyor(B6,38).

Çocuğunla ilgili haberdar oluyorsun. Gelişimi olsun, okulda yaptıkları olsun haberdar oluyorsun. Olmasa ne olurdu çocuk bütün gün ne yapıyor ne ediyor hiçbir bilimiz olmazdı. Gerekli olduğunu düşünüyorum ben(A6 36).” şeklinde fikirlerini ifade etmiştir.

Çizelge 6: Okul-Aile İşbirliğiyle İlgili Ailelerin Başından Geçen Olaylara İlişkin Frekans Değerleri

Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdaki geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	F
Hayır	7	8	5
Evet	2	1	4
Toplam	9	9	9

Çizelgede de görüldüğü gibi anne babaların büyük çoğunluğunun okul aile

işbirliğiyle ilgili başlarından geçen ilginç anıları olmazken, öğretmenlerin çoğunluğunun ilginç anıları bulunmaktadır.

Anne baba ve öğretmenlerin başından geçen olaylar konusunda;

“Geçen yılki okulumuzda oldu. Çocuğum 3-4 yaşındaydı. Kuranı kerim öğrendi. Onun için bir tören yaptılar. Biz oraya gittik. İnsan sevinçten ağlar mı? İnanın ağladık. Orda bizi çağırdılar, oğlum orda okuyor, madalya verdiler. Bir baba ne ister! bak hala gözüm yaşlanıyor. Şimdi babamı daha iyi anlıyorum. O çok farklıydı. Diğer etkinlikleri de var çocuğum bazen şaşırtıyor beni hiç duymadığım bir kelimeyi söylediği zaman ama çok farklıydı. Onun üzerine ne söyleyebilirim ki... (B1,35).

Kızımın doğum günü. Benim sınavlarım vardı. Kızıma o gün değil başka gün biraz gecikmeli olarak kutlayacağız dedik. Ama ona sürpriz yapıp zamanında kutladık. O da arkadaşlarına bugün doğum günü olduğu ama sonra kutlayacaklarını gün boyu anlatmış. Onun o an ki şaşkınlığı benim için unutulmaz. İlk defa doğum gününü arkadaşlarıyla kutladı. Durakaldı, bizi görmesine rağmen koşamadı bile yanımıza (A2,43).

Kitap okumayla ilgili çocuklarla bir yarışma yaptık. Velilere kitap sayısını bildiren, okuma listesi gönderdik. En çok kitabı okuyan, yani bu kısa sürede 26 kitap okuyan çocuk kitap kurdu seçiliyordu. Bu bir velimin fikriydi. Çocuklara ve bana çok yararlı oldu. O beni çok etkilemişti (Ö2,26).” şeklinde fikirlerini ifade etmiştir.

Okul aile işbirliğinin geliştirilmesiyle ilgili öğretmenlerin, uzman kişiler tarafından ailelere bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasını istediği, yapılan bu çalışmalara velilerin zorunlu olarak değil gönüllü olarak katılmasını istediklerini, devletin okullara maddi anlamda daha çok destek olmasını, işyerlerindeki amirlerin izin konusunda daha toleranslı olmasını, diğer okullarla da işbirliği içerisinde olunmasını önerdiği ortaya çıkmıştır. Annelerin, sosyal ve kültürel aktivitelere daha çok yer verilerek anne babaların kaynaşmasını sağlamalarını, okul öncesi eğitimin önemini daha çok farkına varılması için özel aktivitelerin (şenlikler, festivaller) yapılmasını, ailelerinde yer alabileceği proje çalışmalarına yer verilmesini önerdiği ortaya çıkmıştır. Babaların, öğretmenlerin kendi içerisinde işbirliği içerisinde olmalarını, sosyal kültürel etkinliklerin yapılmasını ve velilerinde buna dahil edilmesini önerdiği ortaya çıkmıştır.

Okul aile işbirliğinin geliştirilmesi konusunda;

“Ailelerin bilinçlenmesi için eğitici seminerler uzman kişilerce verilse belki daha etkili olabilir (Ö1, 36).

Velinin istekli olması gerekiyor. Okul zorla veliyi getiremiyor.

Zorlayamıyoruz. 1-2 veliyle de hiçbir çalışma yürütülmüyor. Daha çok velinin katılımı gerekir (Ö2,26).

Sınıf annesi olmalıdır. Her zaman öğretmene söylenmiyor. Söyleyemeyeceğimiz şeyler de oluyor. Tiyatro sahnesi yada odası olabilir. Velilerle işbirliği halinde kuklalar yapılıp bu oda da kullanılabilir (A2,43).

Çocuklarla birlikte geziler, projelere ailelerde dahil edilirse çok güzel olur (A4,35).

Toplantı daha çok olsa iyi olur. Çay saati falan olsa öğretmenle, çocuklarla kaynaşma adına çok iyi olur (B2,36).

Arada gösteriler, tiyatrolar, etkinlikler olsa güzel olabilir. Yapılması gereken şeyler de veliler dahil edilmelidir. Velilerde ortamı hazırlar, gezi de yardımcı olur (B3,40).” şeklinde fikirlerini ifade etmiştir.

4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Görüşme yapılan anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliği çalışmaları hakkındaki görüşlerine göre; aile katılım çalışmalarından bazılarının zaman sıkıntısı ve anne babalardan kaynaklanan özel nedenlerden dolayı yapılamadığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, evde küçük çocuklarının olması, çalıştıkları yerden izin alamıyor olmaları, zamanlarının olmaması gibi nedenlerde olduğu belirlenmiştir. Yapılan okul aile işbirliği çalışmalarına velilerin büyük bir çoğunluğunun katıldığı bulgularına ulaşılmıştır. Anne babalarla yapılan yazışmalarda, günlük yapılanlarla ilgili bilgilendirmeler, okul ile ilgili duyurular, etkinliklere malzeme temini ve maddi istekler gibi konular yer almaktadır. Genel olarak öğretmen ve aile arasındaki iletişim değerlendirilmesi yapıldığında, bazı velilerin öğretmenlerle iletişimi yeterli bulurken bazı velilerin yetersiz bulunduğu sonucuna varılmıştır. Anne baba ve öğretmenlerin, aile katılım çalışmalarına ilişkin farklı düşünceleri bulunmaktadır. Velilerin ailenin okuldan haberdar olması, okulda yapılanın evde de yapılması, ailenin de çocuğun eğitiminde rol alması, işbirlikli olarak çocuğa yarar sağlaması, hem okul açısından hem de çocukların gelişimi için okul aile işbirliğine önem verilmesi, okul aile işbirliğinin köprü olarak görülmesi, çocuğun başarısı ve çocuğu tanımak için önemli bir etkisinin olduğu bulgularına varılmıştır.

Yapılan görüşmelerden ortaya çıkan bulgulara göre, anne babaların aile katılım etkinliklerini istedikleri, bazen etkinliklerde yer aldıkları fakat bu çalışmalar hakkında çok fazla bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmalarda yer aldıklarında uyumlu oldukları fakat etkinliklerin amaçlarıyla ilgili bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği etkinliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir çoğunluğunun okul aile işbirliği çalışmalarının kendilerine ve çocuklarına katkı sağladığı görüşüne varılmıştır. Okul-aile işbirliği çalışmalarının, velilerin daha bilinçli olmasını sağladığı, çocuklarının dünyasını daha iyi anladıkları, çocuklarıyla iletişimin daha sağlıklı olduğu, çocuklarına bazı durumlarda nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgilendiklerini söylemişlerdir.

Veli toplantılarının, ayda bir kez yada 2 ayda bir kez yapıldığı veya acil bir durum olduğu takdirde toplantıların sıklığının değiştiği belirlenmiştir. Anne babaların ve öğretmenlerin çoğunluğunun veli toplantısından memnun olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenler ve anne babalar arasında bilgilendirme notları en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Bu bilgilendirme notlarında, günlük yapılan etkinliklerle ilgili bilgilendirmeler, çalışma sayfaları(ödevler), yapılacak etkinlikler için materyal temini gibi konular yer almaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin genelde telefonla iletişim ve yüz yüze iletişim kurduğu, anne babaları acil bir durum yani çocuğun hasta olması vb. gibi durumlar dışında aranmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma amaçlarında yer alan anne babaların okulda yapılan okul aile işbirliğiyle ilgili etkinlikler hakkındaki görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin bazılarının aile katılım etkinliklerine yer verdiklerini, bazılarının ise aile katılım etkinliklerine yer vermediği ortaya çıkmıştır. Aile katılım etkinliklerinden en sık yapılanların geziler, kutlama programları olduğu belirlenmiştir. Aile katılım etkinlikleri olarak sık sık yer verilmeyen etkinlikler olarak teyp kayıtları, haber mektupları, bülten panoları olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın ikinci amacına yönelik anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği katılımını engelleyen etmenlerle ilgili düşünceleri sonuçlarına bakıldığında, anne babaların zaman problemi, velilerden kaynaklanan iş şartları, küçük çocuğunun olması gibi özel nedenlerden dolayı katılamadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin ise okul aile işbirliğine katılımını engelleyen etmenlerin, okul idaresinin izin vermemesi, ailelerin etkin katılmaması gibi nedenler olduğu ortaya çıkmıştır.

Kaya'nın 2002 yılında aile katılım engelleri üzerine yaptığı araştırmada, araştırmayı 18 anne, 6 baba ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak yapmıştır. Yapılan araştırmaya göre, anne ve babalar, öğretmenlerle çocuklarıyla ilgi bilgi almak için hemen hemen her gün yada sorunları olunca görüştiklerini belirtmişlerdir. Anne ve babaların hepsi, günlük okulda yapılanlarla ilgili bilgi sahibi olduğunu söylemiştir. Anne babaların, sık sık aile katılım etkinliklerinde

rol almadıklarını, fakat bu konuda istekli olduğu ortaya çıkmıştır. Anne babaların çoğunluğu; öğretmenlerin, çocuk gelişimi, çocukların ilgi ve ihtiyaçları konusunda bilgilendirdiğini, anne babalardan bazıları öğretmenlerin anne baba eğitimi konusunda çalışmalar yaptığını söylerken, anne babalardan kimileri de anne baba eğitimi çalışmalarının yapılmadığını söylemişlerdir[5].

Araştırmanın üçüncü amacı olan anne babaların, okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmenler hakkındaki düşünceleri, anne babaların büyük çoğunluğunun öğretmenlerin iletişiminden memnun olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yazışmalarını küçük notlarla yaptıkları, bilgilendirme panolarını kullandıkları, sınıflarda aile katılım etkinliklerine yer verilerek etkin katılımın sağlandığı, veli toplantıları ve bireysel görüşmeler yapıldığı belirlenmiştir. Ancak yapılan veli toplantılarına katılımın az olması nedeniyle okul aile işbirliği çalışmaları etkin bir şekilde yapılmamaktadır. Öğretmenlerin yazışmalarında günlük bilgilendirme, duyuru, artık materyal gibi konular olduğu görülmüştür. Genel katılım göz önüne alındığında bazı öğretmenlerin aktif olarak katılımı sağladığı, bazı öğretmenlerin ise aktif katılımı sağlamadığı ortaya çıkmıştır. Okul aile işbirliğiyle ilgili anne babaların özel isteklerde bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ise, okul aile işbirliğiyle ilgili farklı görüşleri bulunmaktadır.

İstanbul ili Kadıköy ilçesinde yapılan benzer bir araştırmanın sonucuna göre, araştırmada yer alan 50 öğretmen anne babaların okulda yapılan eğitimle ilgili bilgilendirilmesini çok önemli buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen tarafından yapılan bilgilendirmelerin, birkaç kez yapıldığı görülmüştür. Okulda en sık yapılan etkinlikler; aylık, üç aylık veya yıllık toplantılar, ailenin okuldaki etkinliklere katılması, telefonla anne babayı bilgilendirme şeklindedir. Okuldaki sık sık yapılmayan etkinlikler ise, konferanslar ve ev ziyaretleri olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin, anne babayı bilinçlendirmek için okuldaki yapılanlarla ilgili bilgi verdiği ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın dördüncü amacı olan anne ve babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği çalışmalarına yönelik tutumları göz önüne alındığında, acil durum olduğu takdirde öğretmenle telefonla yada yüz yüze iletişime geçtikleri belirlenmiştir. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık küçük notlarla iletişime geçildiği görülmektedir. Anne babaların bir kısmı öğretmenlerden harf öğretimini beklerken, bir kısmı da kesinlikle harflerin öğretilmemesini istemektedir.

Abbak'ın[1] yaptığı benzer bir araştırmada, anne babaların okula nerdeyse her gün geldikleri, çalışan anne babaların haftada yada ayda bir okula geldikleri, öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yaptıkları, acil durumlarda telefonla

haberleştikleri ortaya çıkmıştır. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık haber mektuplarının kullanılmaktadır. Haber mektuplarında günlük bilgilendirmeler, etkinlik için materyal isteme gibi konular yer almaktadır.

Araştırmanın beşinci amacı olan okul aile işbirliğinin anne baba ve öğretmenlere katkıları göz önüne alındığında, çocukların gelişimleri desteklemek, eğitimde aktif rol almak, deneyim kazanmak gibi katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır. Hem anne babalar hem de öğretmenler okul aile işbirliğinin yarar sağladığını düşünmektedir.

Yapılan araştırma sonucuna göre; anne babaların okulöncesi eğitim kurumlarındaki etkinliklere katılımları istenilen düzeyde gerçekleşmese de okul aile işbirliği etkinliklerine istekli oldukları ve işbirliğine sıcak baktıkları ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçların ışığında şu öneriler yapılabilir:

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Velilerin isteklerine ve genelin eğitim seviyelerini kapsayacak etkinliklere yer verilebilir.
- Yapılan çalışmalar daha sık ve daha çeşitli yapılabilir.
- Öğretmenler, maddi konularda daha az istekte bulunabilirler.
- Öğretmenler alanlarıyla ilgili yayınları takip ederek ve profesyonel kişilerden yardım alabilirler.

Velilere Yönelik Öneriler

- Okul aile işbirliği etkinliklerine daha sık katılabilirler.
- Çocuklarıyla ilgili seminer, konferans vb. etkinliklere katılabilirler.
- Çocuklarının gelişimlerine yönelik kitap, dergi vb. takip edebilirler.

KAYNAKLAR

- Abbak, B. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Adana: Çukurova Üniversitesi SBE.
- Akaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarına İlişkin Görüşleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelenk, S. (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. İlköğretim-Online 2(2), sf. 28-34.*
- Dereobalı, N. (2005). "Okul Çağında Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ". *Şimdi Okullu Oldum*. İstanbul: Morpa yayınları.
- Kaya, Ö. M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katımları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü .
- Kotaman, H. (2008). *Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXI (1), 2008, 135-149.*
- Oğuz, O. (2008). *Öğretmen Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi SBE.
- Özen, Ş. (2008). *Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Kars: Kafkas Üniversitesi SBE.
- Seçkin, N., Koç, G. (1997). *Okul öncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği. Yaşadıkça Eğitim, (51) 5-10.*
- Şimşek, N, Çınar, Y. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Fen ve Teknoloji Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Yaylacı, A. F. (1999). *İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı (Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıcı, Z. Yüksel, B. Güzeller, C. (2007). *Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarından Beklentileri. Mesleki Eğitim Dergisi. Sayı:13. S. 63 –76.*
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6.Basım)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8.Basım)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

